

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА

Кафедра екологічної безпеки та гідравліки

**ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
ІНСТИТУТУ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ОСВІТИ
з дисципліни**

«МІЖНАРОДНА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА»

Одесса – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Одеський національний політехнічний університет
Інститут бізнесу, економіки та інформаційних технологій
Кафедра економічних систем та маркетингу

**ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
ІНСТИТУТУ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ОСВІТИ
з дисципліни
«МІЖНАРОДНА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА»**

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри прикладної екології та
гідрогазодинаміки
Протокол № 6 від жовтня 2021 р.

Методичні вказівки до контрольних робіт для студентів Інституту дистанційної та заочної освіти з дисципліни «міжнародна екологічна безпека» для здобувачів спеціальності 291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії денної форми навчання / Укл.: С.Ю. Смик, А.В. Карамушко - Одеса: національний університет одеська політехніка, 2022. – 10 с.

ЗМІСТ

Змістовий модуль 1. Основи екології	Ошибка! Закладка не определена.
Змістовий модуль 2 Екологічна безпека	Ошибка! Закладка не определена.
Змістовий модуль 3 Міжнародна екологічна безпека....	Ошибка! Закладка не определена.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з питань міжнародної екологічної безпеки та охорони довкілля (дослідження екологічних процесів та екологічне управління суспільними виробничими та невиробничими процесами життєдіяльності людини) для застосування у професійній діяльності. Програма також спрямована на формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку фахівців та їхньої конкурентоспроможності на сучасному ринку праці

Завданням навчальної дисципліни є надання студентам систематичних знань з екологічних наук, виховання в них поважного ставлення до навколишнього середовища. Засвоєння специфічної фахової термінології, певного мінімуму знань з теорії та практики – неодмінна передумова майбутньої професійної діяльності фахівця в обставинах сучасного економічного життя. І тому вивчення цього інтергрованого курсу є обов'язковим елементом підготовки спеціаліста з вищою освітою незалежно від спеціальності.

Обов'язковим компонентом навчального процесу з дисципліни «міжнародна екологічна безпека» є підготовка студентом контрольної роботи із запропонованої тематики завдань для контрольної роботи.

Метою написання контрольної роботи є формування у студентів вміння самостійно досліджувати складні питання екологічної безпеки практики, які не можуть бути достатньою мірою розглянуті в форматі установчого лекційного заняття і потребують додаткової самостійної роботи з бібліотечним фондом та електронними інформаційними ресурсами.

Завдання – навчити студентів:

- самостійно відбирати потрібну літературу та джерела;
- орієнтуватися в тексті законів;
- аналізувати правові норми для з'ясування доцільності та відповідності для розв'язання конкретних ситуацій;
- складати розгорнутий план розв'язання поставленої юридичної задачі.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота має бути виконаною самостійно. За допомогою контрольної роботи студент глибше вивчає найбільш складні проблеми навчальної дисципліни та вчиться правильно її оформлювати.

Підготовка контрольної роботи містить такі етапи:

- 1) підбір і вивчення спеціальної літератури та нормативно-правових актів;
- 2) викладення змісту контрольної роботи;
- 3) оформлення контрольної роботи;

1. Підбір і вивчення спеціальної літератури та нормативно-правових актів

Роботу над контрольною роботою потрібно починати з вивчення стосовно обраної тематики відповідного розділу підручника, навчального посібника, конспектів лекцій. Після того як загальне уявлення про обрану тематику склалося, студенту слід приділити серйозну увагу підбору і вивченню нормативно-правових актів та літератури, орієнтовний список якої наведений у методичних вказівках. Однак, запропонований перелік джерел не

повинен зв'язувати ініціативу студента. Він може та мусить використати інші роботи, самостійно підібрані внаслідок вивчення бібліографії за обраною проблематикою.

Вивчаючи ту чи іншу наукову працю, студент повинен сприймати її крізь призму тих основних проблем, що їх вирішував автор. Без усвідомлення проблеми неможливо виділити головне й істотне, важко відокремити тезу від аргументів і практично неможливо перебороти формальне ставлення до змісту досліджуваної праці.

2. Викладання змісту контрольної роботи

Після підбору і вивчення літератури, слід приступити до узагальнення та систематизації зібраного матеріалу. Виклад матеріалу повинен бути чітким, логічним та послідовним. Викладати матеріал у контрольній роботі рекомендується в безособовій формі висловлювання (наприклад «вважаємо», «думаємо», «рачуємо» та ін.). Необхідно вживати терміни, властиві даній науці, уникати незрозумілих понять та складних граматичних оборотів. Терміни, окремі слова і словосполучення допускається змінювати прийнятими текстовими скороченнями, значення яких зрозумілі з контексту контрольної роботи.

При використанні цитат з літературних та наукових джерел слід пам'ятати, що вони необхідні для підтвердження думки автора контрольної роботи, або ж для висловлювання своєї думки на протигагу іншій. Занадто зловживати ними не слід.

Студенту доцільно звернути увагу на такі характерні недоліки, які трапляються при написанні контрольної роботи і які можуть призвести до незадовільної оцінки:

- поверховий, не аргументований виклад основних теоретичних положень;
- невідповідність між змістом роботи та її завданням;
- абстрактний виклад теми, відсутність посилань на чинне законодавство України;
- недбалість і неграмотність викладу.

Отже, основними вимогами до написання контрольної роботи є вміння виділяти головні теоретичні питання і роз'яснювати їх на конкретному матеріалі, використовуючи сучасну юридичну літературу.

3. Оформлення реферативної роботи

Студент повинен пам'ятати, що через оформлення контрольної роботи, її зовнішній вигляд, викладача формує першу думку про зміст матеріалу. Тому кожному студенту необхідно опанувати техніку й етику оформлення контрольної роботи та дотримуватись стандартних вимог, які висуваються щодо контрольних робіт.

Починається робота з титульного аркуша, який повинен мати: назву міністерства, навчального закладу, кафедри, на якій писалася контрольна робота, номер завдання, прізвище студента, номера групи та факультету, де навчається студент.

Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки та мати заголовок, який відповідає частині завдання контрольної роботи. Заголовки слід розташовувати посередені рядка і друкувати великими літерами без крапок у кінці, не підкреслюючи. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, тоді їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку не допускається.

Усі сторінки, починаючи з другої, послідовно нумеруються з проставленням арабських цифр за загальним правилом у нижньому правому куті, без крапки в кінці. Слід мати на увазі, що першою сторінкою контрольної роботи є титульний аркуш, на якому нумерація сторінки не ставиться, але враховується при нумерації наступної сторінки.

Контрольна робота пишеться чітким, розбірливим почерком, або друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (розмір 210x297 мм) через два міжрядкових інтервали для друкарської машинки і півтора – для комп'ютера, з обов'язковим додержанням при цьому такої ширини полів: зверху і знизу - 20 мм, зліва – 25-30 мм, справа – 10 мм. На одній сторінці повинно бути не більше ніж 32-40 рядків.

Загальний обсяг контрольної роботи не повинен перебільшувати 15 друкованих сторінок комп'ютерного тексту через 1,5 інтервал або 12 сторінок шкільного зошиту.

Робота повинна бути зброшюрована та підшита.

Оформлення списку використаної літератури є важливою складовою написання контрольної роботи. У список включаються тільки ті джерела, які використовувались при написанні контрольної роботи або на які зроблено посилання в самій роботі. Список літератури в загальний обсяг контрольної роботи не включається, але нумерація сторінок продовжується.

При оформленні списку використаної літератури його слід умовно розділити на дві частини: нормативно-правові акти і спеціальна література (нумерація при цьому залишається наскрізною).

Нормативно-правові акти розміщуються за їх юридичною силою (Конституція, закони, підзаконні нормативні акти та ін.). Нормативно-правові акти однакової юридичної сили розміщуються в хронологічному порядку.

Наприклад:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // *Голос України*. – 1996. – 13 липня.
2. Декларація про державний суверенітет України: (16 липня 1990 р.) – К., 1991. – 8 с.
3. Постанова Верховної Ради УРСР «Про оголошення незалежності України» від 24 серпня 1991 р. // *Відомості Верховної Ради Української РСР*. – 1991. – №38. – С.502.
4. Закон України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 р. // *ВВР України*. – 1991. – № 53. – С.793.

До спеціальної літератури належать монографії, підручники, навчальні посібники, наукові статті та ін. Дані джерела розміщуються в алфавітному порядку назв або прізвищ перших авторів. Спочатку вказують прізвище автора, його ініціали. Потім - назву праці, місто видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок. Якщо праця розміщена у збірнику робіт, журналі чи газеті, то після назви ставляться дві косі лінії, а далі – назва збірника чи журналу, місце, рік видання та його номер (або випуск) і на яких сторінках даний матеріал надрукований. Для газетної статті, крім назви і року видання, вказують так само дату. При цьому джерела треба писати мовою оригіналу.

Наприклад:

1. Опришко В. Державно-правова реформа в Україні: основні напрямки // *Право України*. – 1998. – № 1 – С. 27-32.
2. Прокопенко В.І. Трудове право України: Підруч. – 3-тє вид. – Х.: Консум, 2002. – С.528.

Важливе значення має правильне оформлення посилань на джерела та матеріали, які студент використовує при написанні контрольної роботи. Рекомендується такий варіант оформлення посилань: нумерація усіх посилань з визначенням номера джерела даного посилання у списку використаної літератури. У такому разі посилання оформлюються у квадратних дужках з вказанням сторінки.

Наприклад:

Цитата в тексті: «В адміністративній науці загальноприйнято, що...» [11, с.145].

Роботу зшивають і здають викладачеві на перевірку.

ПРАВИЛА ВИБОРУ НОМЕРУ ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номери завдань для контрольної роботи обираються за двома останніми цифрами номера залікової книжки:

1) Якщо останні цифри номера залікової книжки, скажімо, 01, 02, 03 тощо або 12, 15 (по 21 включно), відповідно номери контрольних завдань будуть: 1,2,3 та інші або 12, 15, 21.

2) Якщо останні цифри закінчуються нулем. Тоді нуль відкидається і номер контрольного завдання визначається за двома попередніми цифрами, а також у порядку, передбаченому у 1-ому правилі.

Наприклад: останні цифри – 120, 130, 150 (включно до 210), відповідно контрольні завдання будуть за номерами – 12, 13, 15, 21.

3) У випадку, коли дві останні цифри або передостанні перед нулем цифри номера залікової книжки становлять більше 21, номер контрольного завдання буде визначатися за сумою двох цифр.

Наприклад: останні цифри номера залікової книжки – 31, 79, 91 або 370, 810 тощо, тоді номери контрольних завдань відповідно будуть: $2+4=6$, $7+9=16$, $9+1=10$, $3+7=10$, $8+1=9$.

ТЕМАТИКА ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання № 1

1. Визначити з чим пов'язана важливість питання безпеки людей?
2. Опишіть чому серед причин виникнення НС називають ступінь забруднення навколишнього середовища?
3. Опишіть чому серед причин виникнення НС називають ступінь забруднення навколишнього середовища?

Завдання № 2

1. Сформулювати що таке «екологічна безпека» в широкому та вузькому розумінні?
2. Опишіть як прояви тероризму впливають на виникнення НС?
3. Опишіть яким чином промислові підприємства впливають на імовірність НС?

Завдання № 3

1. Сформулювати що включає в себе аналіз ризику?
2. Опишіть які основні проблеми забезпечення пожежо-вибухонебезпеки?
3. Визначити які принципи класифікації НС?

Завдання № 4

1. Опишіть в чому різниця допустимого і прийнятного ризику?
2. Сформулювати які причини виникнення НС на промислових підприємствах?
3. Навести приклади НС військового характеру.

Завдання № 5

1. Визначити керування ризиком як процес.
2. Сформулювати які природні явища є причинами виникнення НС на промислових підприємствах?
3. Навести які різновиди НС техногенного характеру?

Завдання № 6

1. Назвати види ризику у відповідності до їх реалізації.
2. Назвіть та охарактеризуйте основні види трудових договорів.
3. Навести які різновиди НС природного характеру?

Завдання № 7

1. Визначити що таке «небезпека»?
2. Сформулювати чому забруднення природного середовища СОЗ є фактором виникнення НС?
3. Напішіть класифікація надзвичайних ситуацій.

Завдання № 8

1. Поясніть як реалізуються небезпеки в залежності від факторів та масштабу?
2. Опишіть які фактори аварій та катастроф в Україні ?
3. Сформулювати для яких областей характерним процесом є підтоплення?

Завдання № 9

1. Поясніть як система моніторингу сприяє екологічній безпеці?
2. Опишіть які фактори аварій та катастроф в країнах ближнього зарубіжжя?
3. Визначити основні сейсмоактивні райони України?

Завдання № 10

1. Визначити якими способами здійснюється оцінка ступеня ризику?
2. Опишіть які фактори аварій і катастроф в країнах дальнього зарубіжжя?
3. Визначити які небезпеки, що формується внаслідок будь-якого впливу, пов'язаного з технічними засобами і технологічною діяльністю?

Завдання № 11

1. Визначити які небезпеки, що виникли внаслідок дії природних чинників, явищ, процесів?
2. Сформулювати в чому полягають особливості сучасних НС?
3. Визначити які небезпеки, що виникли внаслідок дії природних чинників, явищ, процесів?

Завдання № 12

1. Визначити які небезпеки, що формується внаслідок будь-якого впливу, пов'язаного з технічними засобами і технологічною діяльністю?
2. Опишіть які механізми небезпек можливі?
3. Визначити якими способами здійснюється оцінка ступеня ризику?

Завдання № 13

1. Визначити основні сейсмоактивні райони України?
2. Опишіть які аспекти можуть мати сучасні НС?
3. Поясніть як система моніторингу сприяє екологічній безпеці?

Завдання № 14

1. Сформулювати для яких областей характерним процесом є підтоплення?
2. Опишіть які етапи складних НС?
3. Поясніть як реалізуються небезпеки в залежності від факторів та масштабу?

Завдання № 15

1. Напішіть класифікація надзвичайних ситуацій.
2. Сформулювати в чому виражається уразливість мегаполісів і крупних міст?
3. Визначити що таке «небезпека»?

Завдання № 16

1. Навести які різновиди НС природного характеру?
2. Сформулювати з якою метою проводиться «планування» НС, що передбачається?
3. Назвати види ризику у відповідності до їх реалізації.

Завдання № 17

1. Навести які різновиди НС техногенного характеру?
2. Опишіть яка роль державних органів протидії НС?
3. Визначити керування ризиком як процес.

Завдання № 18

1. Навести які різновиди НС соціально-політичного характеру?
2. Опишіть яка роль громадських організацій протидії НС?
3. Сформулювати що включає в себе аналіз ризику?

Завдання № 19

1. Навести приклади НС військового характеру.
2. Опишіть яка роль ЗМІ у протидії НС?
3. Опишіть в чому різниця допустимого і прийняттого ризику?

Завдання № 20

1. Визначити які принципи класифікації НС?
2. Опишіть які характерні особливості очікуваних НС, А і К у майбутньому?

3. Сформулювати що таке «екологічна безпека» в широкому та вузькому розумінні?

Завдання № 21

1. Опишіть яким чином промислові підприємства впливають на імовірність НС?

2. Опишіть які особливо уразливі території, акваторії, об'єкти?

3. Визначити з чим пов'язана важливість питання безпеки людей?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Білявський, Г.О. Основи екології: теорія та практикум [Текст]: навчальний посібник / Г.О. Білявський, Л.І. Бутченко. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Лібра, 2004. – 368 с.
2. Джигирей В. С., Сторожук В. М., Яцюк Р. А. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища. – Львів: Афіша, 2001. – 267 с.
3. Кучерявий В. П. Екологія. – Львів: Світ, 2001. – 500 с.
4. Екологічний менеджмент [Текст] : Навчальний посібник / В. Ф. Семенов, О. Л. Михайлюк, Т. П. Галушкіна, Г. В. Крусір та ін.; За ред. В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюк ; М-во освіти і науки України, ОДЕУ. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 407 с.
5. Екологія [Текст]: підручник / Мін-во освіти і науки України, Київський нац. економічний ун-т. - К.: КНЕУ, 2005. - 371 с.
6. Заверуха Н.М., Серебряков В.В., Скиба Ю.А., - Основи екології: Навчальний посібник - К., 2006.
7. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату від 11 грудня 1997 року - Збірник міжнародно-правових АКТІВ у сфері охорони довкілля. - 2-е вид., Доп. - Львів .: Норма, 2002. - 416 с.
8. Андронов, В.А. Конспект лекцій з курсу "Забезпечення екологічної безпеки". – Х. : АЦЗУ, 2004. – 138 с.
9. ДСТУ ISO 14001-2015 Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування. – К.: Держстандарт, 2015. – 49 с.
<http://www.assistem.kiev.ua/doc/iso-14001-2015-rus.pdf>
10. Національний стандарт відповідає ISO 9001:2015 Quality management systems — Requirements (Системи управління якістю. Вимоги) – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 32 с.
11. Національний стандарт відповідає ISO 9000:2015 Quality management systems — Fundamentals and vocabulary (Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів) – К.: ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 51 с.
<http://www.assistem.kiev.ua/doc/9000-2015.pdf>
12. Кожушко Л. Ф. Екологічний менеджмент: підручник / Кожушко Л.Ф., Скрипчук П.М. – К.: ВЦ «Академія», 2007 – 432 с.

13. Концепція національної екологічної політики України на період до 2020 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 року № 880-р. // Офіційний вісник України.- 2007 р.- № 79.
14. Літвак С.М Екологічний менеджмент і аудит : навчальний посібник/ Літвак С.М – К.: ВД « Професіонал», 2006 – 200 с.
15. Андрейцев В. І. Право екологічної безпеки: навчальний та науково-практичний посібник. – К., 2002. – 332 с.
16. Микієвич М.М., Андрусевич Н.І., Будякова Т.О. Європейське право навколишнього середовища. Навчальний посібник., Львів, 2004. - 256 с.
17. Міжнародний досвід забезпечення екологічної безпеки: Курс лекцій. Для аспірантів денної форми навчання, галузь знань 10 «Природничі науки», спеціальність 101 «Екологія». Освітньо-кваліфікаційний рівень «доктор філософії». / Укладач: Г.В. Хабарова. – Х.: УКРНДІЕП, 2016. - 356 с.
18. Шмандій В.М. Екологічна безпека / Шмандій В.М., Некос В.Ю. – [підруч. для студ.] – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. – 364 с.
19. Галушкіна Т.П., Гордійчук Є.Г. Екологічна сертифікація в системі державного екологічного управління. Монографія. Харків: Бурун Книга, 2010. 288с.

Допоміжна література

1. Белявский Г.О. Оценка воздействия объектов энергетики на окружающую среду [Текст]: учебное пособие / Г.О. Белявский, Г.Б. Варламов, В.В. Гетьман и др. – Х., 2002. – 359 с.
2. Вернадский В. Биосфера [Текст] / В. Вернадский. – М.: Мысль, 1967. – 376 с.
3. Гор А. Земля у рівновазі [Текст] / А. Гор; пер. з англ.: Інститут сталого розвитку. – К.: Інтелсфера, 2002. – 312 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.un.org/>
2. <http://www.rada.gov.ua/>